

Derde rapport van het Belgisch avifaunistisch homologatiecomité (NEDERLANDSTALIGE AFDELING)

JAREN 1969 en 1970 (Deel I)

door het B.A.H.C. (Ned.)
sekretaris : J. Van Impe.

Het derde rapport van het B.A.H.C. (Ned.) behandelt bijna alle waarnemingen en vangsten uit het jaar 1969, die voor homologatie in aanmerking komen. Alleen door de zeer nauwkeurige medewerking van veel waarnemers en ringers uit ons land kwam dit rapport tot stand. Hiervoor dankt het comité hen van harte. Na een werkzaamheid die zich spreidde over vier jaar heeft het comité vastgesteld dat onze Belgische Avifauna op korte tijd aan ingrijpende veranderingen onderhevig was. Het voorkomen van meerdere soorten en ondersoorten is sinds 1966 zo diepgaand gewijzigd, dat hun huidige status gevoelig verschilt van hetgeen hierover in

de „Avifauna van België” (G. 57 : 273 - 363) te vinden is. Voor andere soorten verschoof de talrijkheidsschaal die in de „Avifauna” gebruikt werd. Met deze vooruit- of achteruitgang, alsook met de factoren die ten tijde van de samenstelling van de „Avifauna” onvoldoende bekend waren, zal men in de toekomst rekening moeten houden.

Om deze wijzigingen in zekere mate op te vangen en in afwachting van verder onderzoek besloot het comité :

— niet meer aan homologatie te onderwerpen vanaf 1 januari 1971 : meldingen van de geelpootzilvermeeuw (**Larus argentatus** ssp.), voor zover van geelpotige zil-

vermeeuwen niet kan worden gezegd tot welke ondersoort zij behoren (zie W. 36 : 70) en meldingen van de kruisbek (**Loxia curvirostra**);

— broedgevallen van de in de „Avifauna van België” vermelde „onregelmatige broedvogels” wel te homologeren. De in de „Avifauna” vermelde „onregelmatige broedvogels” zijn :

Podiceps nigricollis - Geoorde fuut

Aythya fuligula - Kuifeend

Milvus milvus - Rode wouw

Circus cyaneus - Blauwe kiekendief

Lagopus lagopus scoticus - Schots sneeuw-
hoen

Charadrius hiaticula - Bontbekplevier

Philomachus pugnax - Kempfaan

Himantopus himantopus - Steltkluut

Lanius senator - Roodkopklauwier

Emberiza cirrus - Cirrgors

Loxia curvirostra - Kruisbek

Door deze wijzigingen gaat appendix II van het eerste rapport (W. 36 : 75) een weinig veranderen. In een nabije toekomst zijn nog andere wijzigingen te verwachten. Voor de verdere werkzaamheden werd het sekretariaat van het comité op naam gebracht van de h. P. Herroelen, Van Asschestraat 33, 1910 - Melsbroek. Nieuwe gevallen voor homologatie kunnen gestuurd worden naar het adres van de nieuwe sekretaris, of naar het adres van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 31, 1040 - Brussel.

De betekenis van de afkortingen die in de systematische lijst worden gebruikt is te vinden in dit tijdschrift, jaarg. 36, p. 67. Aangezien dit rapport over twee jaar handelt, staat het jaartal aangeduid voor elk afzonderlijk geval.

SYSTEMATISCHE LIJST

Podiceps auritus - Kuifduiker

1970 : 23.8, Oostende (W.-VI.), 2 eks. (J. Van Impe) k.K.B.I.N.

Podiceps nigricollis - Geoorde fuut

1969 : broedgevallen :

Oorderen (Antw.), 3 paar, allen geslaagd (H. Voet) k.K.B.I.N.

1970 : broedgevallen :

Oorderen (Ant.), 6 paar; hiervan slechts 2 geslaagd (G. Buldeel, J. De Ridder, P. Maes, H. Voet) k.K.B.I.N.

Oceanodroma leucorhoa - Vaal storm-
vogeltje

1969 : * 19.10, Velm (Limb.), W. 36 : 51 en Dr. E. Nolens in litt.

Puffinus puffinus puffinus - Noordse pijl-
stormvogel

1970 : * 4.9, Knokke/Zwin (W.-VI.) (L. Lippens) k.K.B.I.N.
13.9, Zeebrugge (W.-VI.), 9 eks. in 3 ½ u.
tijd (J. Van Impe) id.

Fulmarus glacialis ssp - Noordse storm-
vogel

1970 : 12.9, De Panne (W.-VI.) (L. De Bièvre, J. De Ridder, L. Wens) k.K.B.I.N.

Egretta garzetta - Kleine zilverreiger

1968 : 25.8, Knokke/Zwin (W.-VI.), Orn.
Brab. 36 : 6.
1969 : 31.7 tot 11.9, Knokke/Zwin (W.-VI.),
waarschijnlijk steeds hetzelfde eks. (L.
Lippens) k.K.B.I.N. en Bull. B.N.V.R. 1969:
105.

Ardeola ralloides - Ralreiger

1969 : 17.6, Beek/ Bree (Limb.), W. 35 : 337
en J. Sanders in litt.
Dit is het achtste geval na 1900. Voor de
7 vorige, zie „Avifauna”, G. 57 : 287
(Com.).

Ciconia nigra - Zwarte ooievaar

1970 : 20.6, Doel (O.-VI.) (G. Buldeel, J. De
Ridder, P. Maes) k.K.B.I.N.

Anas acuta - Pijlstaart

1969 : broedgevallen :

Foto : W. Suetens.

Geoorde fuut op het nest.

Werken/Zarren/Essen (W.-VI.), 2 paar;
♀ met 9 pulli op 30.5 en een ♀ met 8
andere pulli op 3.6 (D. Packet, W. Theu-
ninck) k.K.B.I.N.;

Lichtaart (Antw.), ♀ met 3 kleine jongen
op 1.6 (J. Cuypers) in litt. en Bull. B.N.
V.R. 1969 : 76 en 80.

1970 : broedgevallen :

Lichtaart (Antw.), ♀ met 6 jongen op
16.5 (J. Cuypers) in litt.;

Oorderen (Antw.), ♀ met 8 jongen van
24.5 tot 5.7 (G. Bulteel, J. De Ridder, P.
Maes e.a.) id.

Aythya fuligula - Kuifeend

1969 : broedgevallen :

Antwerpen, in totaal 14 paar : Antwer-
pen-Linkeroever 2, Brecht 2, Kalmthout 1,
Oorderen 7, Zandvliet 2 (J. De Ridder,
H. Voet) k.K.B.I.N.

1970 : broedgevallen :

Antwerpse, minimum 18 paar : Antwer-
pen-Linkeroever 5, Brecht 2, Kalmthout 1,
Oorderen min. 10 (G. Bulteel, J. De Rid-
der, P. Maes, H. Voet) k.K.B.I.N.

Aythya nyroca - Witoogeend.

1968 : 8 tot 17.9 en 12 tot 19.11, Retie
(Antw.), W. 35 : 337 en R. Bosmans in
litt.; zie ook W. 35 : 20, 29 en 81.

1969 : 27.4, Zonhoven (Limb.), 2 ♂♂, W.
35 : 237 en H. Pluymers in litt.;

2.5, Zolder (Limb.), zelfde eks. ? W. 35 : 214 en A. Claes id.;

1.6, Zolder/Zonhoven (Limb.) (H. Pluymers) id.;

28.9, 4 en 9.10, 15.11, Retie (Antw.) (R. Bosmans) in litt.; zie ook W. 35 : 337;

5, 11 en 12.10, Zandvliet (Antw.), juv. (J. De Ridder, B. Van Damme, H. Voet);

23 en 25.10, id., zelfde eks. ? (J. De Ridder);

1, 2 en 9.11, Kalmthout (Antw.), ♀ (B. Van Damme, H. Voet);

1,2 en 15.11, Zandvliet (Antw.), ander ♀ dan te Kalmthout (B. Van Damme, J. Van Impe, H. Voet);

16.11, Zolder/Zonhoven (Limb.) (H. Pluymers);

23.11, Mol (Antw.), ♂ (J. Van Impe);

23.11, Oorderen (Antw.), ♀ of juv. (H. Voet);

23.11, Zandvliet (Antw.) (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes e.a.) steeds k.K.B.I.N.

1970 : 18 en 25.4, 7 en 16.5, 14.6, Zolder/Zonhoven (Limb.) (H. Pluymers) in litt.;

16.10, Ekeren (Antw.) (J. Van Impe) k.K.B.I.N.;

25.10, Mol (Antw.), W. 36 : 340;

11.11, Mol (Antw.), vermoedelijk zelfde eks. van vorige (J. Van Impe) k.K.B.I.N.

De „Avifauna” (G. 57 : 292) noemde de witoogend een „vermoedelijk regelmatige doortrekker in zeer klein aantal”. Dit vermoeden wordt werkelijkheid wanneer wij de waarnemingen overlopen die sindsdien werden gepubliceerd. Van 1967 tot en met 1969 werd de witoogend ongeveer 20 maal vastgesteld in ons land. De meerderheid verspreidt zich over het najaar, met een duidelijk maximum in oktober en november. Buiten de najaarsperiode zijn witoogenden gemeld uit : december-februari, maart-april, april, mei en juni (telkens 1 maal). Opvallend beperken zich al de gesignaleerde gevallen, op één na (A. 6 : 185), tot het Antwerpse, de N.O. Kempen en Limburg (sekr.).

Bucephala clangula - Brilduiker

1969 : 30 en 31.8, Zeebrugge (W.-VI.), W. 35 : 306 en K. De Smet in litt.

De brilduiker was voordien nog nooit in augustus gemeld (G. 57 : 293) (Com.).

Clangula hyemalis - IJseend

1970 : 2 en 3.11, Nieuwpoort (W.-VI.), 2 eks. (R. De Fraine) k.K.B.I.N.; zie ook W. 36 : 340.

Tadorna ferruginea - Casarca

1969 : 31.8 en 1.9, Zandvliet (Antw.), resp. 1 en 2 eks. (J. De Ridder en Vogelringstation Brasschaat) k.K.B.I.N.;

27 tot 29.10, Hofstade (Brab.), 4 eks., W. 36 : 22;

16.11 en 7.12, Zandvliet (Antw.), 3 eks. (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes, H. Van der Vloet) k.K.B.I.N.;

20.11, Hofstade (Brab.) Kr. Van Scharen) id.

1970 : 28.1, Damme (W.-VI.) (P. Maes) k.K.B.I.N.;

29.3 en 11.4, Knokke/Zwin (W.-VI.) (L. Lippens) id.

Het aantal waarnemingen van de casarca neemt bestendig toe in ons land. De „Avifauna” (G. 57 : 294) maakte melding van 6 gevallen. Sindsdien zijn 7 nieuwe gevallen gepubliceerd; de bovenstaande en één uit 1968 (W. 36 : 288). Het najaar concentreert 9 van deze 13 gevallen.

De recente literatuur schijnt enig inzicht te brengen of het hier om ontsnapte dan wel om wilde vogels kan gaan. Voor de wilde oorsprong pleit de door Vielliard (Alauda 38 : 95) aangehaalde vaststelling, nl. dat regelmatig een deel van de Marokkaanse broedvogels zich over Andalusië verspreidt in het najaar. Maar ten Noorden van Andalusië wordt de casarca een zeldzame verschijning (id., p. 98), zodat het weinig aannemelijk wordt dat de postnuptiale verspreiding van de Marokkaanse broedvogels tot bij ons waarneembaar kan zijn.

Foto : Léon Demarche.

Dwergarend - vliegbeeld.

Belangrijker voor de status van de casarca in België is, dat in 1969 een paar in de duinen van Noordwijk (Nederland) broedde (Cramer, Vogeljaar, 18 : 275). De casarca wordt ook te Woensdrecht (Noord-Brabant) gekweekt en hierdoor kan de aanwezigheid van in vrijheid levende Casarca's in Nederland verklaard worden (Cruisio, Vogeljaar, 18 : 320) (sekr.).

Anser hyperboreus - Sneeuwvang

1968 : 24.1, Damme (W.-VI.), G. 60 : 101. Mogelijkheid van ontsnapping uit gevangenschap is niet uitgesloten (Com.).

Hieraaëtus pennatus - Dwergarend.

1968 : 2.8 tot 8.9, Kalmthout (Antw.) (G. Huyskens, B. Van Damme, H. Voet) k.K.B.I.N.

Samenvatting der veldnotities van de drie waarnemers : ongeveer de grootte van een buizerd, maar langere, smalle en recht afgesneden staart. Deze leek wat langer dan de staart van een wespandief en wat korter dan de staart van een kiekendief. Vleugels duidelijk slanker dan bij buizerd en wespandief. Kleurpatroon van vederkleed zeer effen, donkerder op de boven- dan op de onderzijde. Op de rugzijde duidelijk rossig-bruine kleur. Onderzijde bruin, niet geheel egaal van kleur; staart niet gebandeerd. Snelle en lenige vlucht met

krachtig doorslaande vleugels, een enkele maal afgewisseld met een drijfvlucht; ook eenmaal een glijvlucht gezien. Waargenomen op 2.8 (G.H.), 12.8 (H.V.L.) 19.8 (G.H.) en 8.9 (B.V.D. en H.V.)).

Dit is de derde melding van de dwergarend in België en tevens de eerste veldwaarneming. De vorige gevallen dateren uit 1950 (W. 34 : 97) en 1953 (G. 53 : 26) (Com.).

Buteo lagopus - Ruigpootbuizerd

1969 : 3.1, Kasterlee (Antw.), W. 35 : 82 en Fr. Daemen in litt.;

3.1, Lommel (Limb.), W. 35 : 82 en W. 36 : 54, alsook J. Hendriks id.;

4.1, Retie (Antw.), W. 35 : 82;

22.2, Mol/Postel (Antw.), Bull. B.N.V.R. 1969 : 94 en R. Verhoeven in litt.;

9.3, Retie (Antw.), W. 35 : 82;

16.3, Lichtaart (Antw.), Bull. B.N.V.R. 1969 : 75 en J. Cuypers in litt.

1970 : 4.1, Kallo (O.-VI.) (G. en P. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes) k.K.B.I.N.;

10.1, Hamme (O.-VI.) (Ringgroep Troddokkene) id.;

11.1, Kalmthout (Antw.) (J. De Ridder) id.;

18.1, Zandvliet (Antw.) (J. De Ridder, P. Maes, H. Van der Vloet) id.;

1, 15 en 22.3, Zandvliet (Antw.), (G. Bulteel, L. De Bièvre, J. De Ridder e.a.) id.

Het is zeker dat heel wat buizerden met een afwijkend vederkleed als ruigpootbuiszard worden gedetermineerd. Dit verklaart het eerder groot aantal niet gehomologeerde ruigpootbuiszarden (Com.).

Falco columbarius - Smelleken

1969 : 23.8, Lommel (Limb.), W. 35 : 337 en J. Hendriks in litt.

Chettusia gregaria - Steppenkievit

1970 : 25.5, Turnhout (Antw.) (W. De Bont) (Schetsen van deze goed waargenomen vogel alsook een uitvoerige beschrijving werden aan het comité voorgelegd).

Dit is het vierde geval voor België (Avifauna, G. 57 : 309). De steppenkievit broedt in Zuid-Oost-Rusland alsook in Centraal- en West-Azië. Zijn voorkomen in West-Europa is uitermate zeldzaam. Hetzelfde kan gezegd worden van de Balkan-landen, die toch heel wat dichterbij het broedareaal gelegen zijn (sekr.).

Tringa stagnatilis - Poelruiter

1969 : 16.7, Leffinge (W.-VI.), W. 35 : 280. De „Avifauna” (G. 57 : 315) vermeldt 8 gevallen na 1900; sindsdien werd nog gehomologeerd : 27.8.1967, 1 eks. te Antwerpen-Linkeroever (W. 36 : 69). De bovenstaande waarneming is een eerste juli-geval. De poelruiter heeft thans zijn vroegere broedplaatsen in Hongarije, Roemenië en Bulgarije bijna volledig verlaten, alhoewel een herontdekking in deze landen tijdens de komende jaren steeds mogelijk blijft. De dichtst bijgelegen broedplaatsen bevinden zich nu in Zuid-Rusland (sekr.).

Himantopus himantopus - Steltkluut

1969 : 11.1, Gent (O.-VI.), W. 35 : 83.

1970 : broedgeval :

Oorderen (Antw.), nest met 4 eieren dat later geroofd werd (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes, H. Voet) k.K.B.I.N.; zie ook W. 36 : 299.
waarnemingen :

8 tot 31.5, Oorderen (Antw.), naast het broedpaar ook nog 1 à 2 niet broedende eks. (G. Bulteel e.a.) k.K.B.I.N.;
30.5, 20 en 24.6, 2 en 9.8, Antwerpen-Linkeroever, resp. 2, 5, 3, 3 en 1 eks. (id.) id.

De waarneming uit 1969 is het eerste januari-geval voor ons land. In Nederland is ook een vondst uit januari bekend (Avifauna van Nederland, tweede druk : 43) (sekr.).

Phalaropus lobatus - Grauwe franjepoot

1969 : 20 tot 23.9, Ruien (O.-VI.) (N. Desmet, D. Paquet, A. Schamelhout) in litt.

Burhinus Oedicnemus - Griel

1970 : 26.4, Oostduinkerke (W.-VI.), W. 36 : 299 en V. Verbouw in litt.

Stercorarius skua - Grote jager

1969 : 24.8, Zandvliet (Antw.) (J. De Ridder) k.K.B.I.N.;

7 en 28.9, De Panne (W.-VI.), telkens 1 eks. (J. De Ridder, H. Van der Vloet) id.

1970 : 12.9, De Panne (W.-VI.), 3 eks. (L. De Bièvre, J. De Ridder, L. Wens) k.K.B.I.N.

Sinds de publikatie van de „Avifauna” (G. 57 : 320) kennen wij 13 meldingen van de grote jager; 1967 : 3 (W. 36 : 70); 1968 : 6 (W. 36 : 289); 1969 : 3 en 1970 : 1 (zie boven). De uiterste data van deze reeks zijn, naast een vondst in december (W. 35 : 112), 24.8 (zie boven) en 8.10 (W. 36 : 70) (sekr.).

Stercorarius longicaudus - Kleinste jager

1969 : v 30.8, Heist (W.-VI.), juv., G. 60 : 188.

Larus hyperboreus - Burgemeester

1969 : 24.1, Oostende (W.-VI.), W. 35 : 84 en 112 en W. Corveleyn in litt.;

* 1.5, Knokke (W.-VI.), G. 60 : 28, Bull. B.N.V.R. 1969 : 105 en L. Lippens k.K.B.I.N.

Larus argentatus ssp. - Geelpootzilvermeeuw

1969 : 29.5, Knokke/Zwin (W.-VI.), G.60 : 29;

1, 19 en 31.8, Zeebrugge (W.-VI.), resp. 7, 4 en 1 eks. (G. Burggraeve) k.K.B.I.N.; 12.8, Koksijde (W.-VI.), 3 eks. (R. De Fraine) id.;

12.8, Oostduinkerke (W.-VI.), id., W. 35 : 308 en 319;

25.8 tot 26.9, Bredene - De Haan/Klemskerke (W.-VI.), 1 of 3 eks., W. 35 : 338; 13 en 20.9, Antwerpen-Linkeroever (J. Van Impe) k.K.B.I.N.;

16.11, Zeebrugge (W.-VI.) (id.) id.

1970 : 12.6, Knokke/Zwin (W.-VI.) (P. Van Hecke) k.K.B.I.N.;

6.9, Ekeren (Antw.) (J. Van Impe) id.;

18.9, 9 en 18.10, 10 en 15.11, Zeebrugge (W.-VI.), tot max. 4 eks. (id.) id.;

23.10, Westkapelle (W.-VI.) (id.) id.

Larus glaucooides - Kleine burgemeester

1970 : 18.4, Oorderen (Antw.), G. 60 : 227.

Larus melanocephalus - Zwartkopmeeuw

1969 : broedgevallen :

Knokke/Zwin (W.-VI.), 1 paar, G. 60 : 30 en Bull. B.N.V.R. 1969 : 104;

Lichtaart (Antw.), 1 paar, Bull. B.N.V.R. 1969 : 77 en J. Cuypers in litt.

waarnemingen :

27.3 tot 1.6, Knokke/Zwin (W.-VI.), 1 paar, G. 60 : 30 en Bull. B.N.V.R. 1969 : 104;

12.5, Lichtaart (Antw.), 2 ad., Bull. B.N.V.R. 1969 : 78 en J. Cuypers in litt.;

16.11, Zeebrugge (W.-VI.), ad. (J. Van Impe) k.K.B.I.N.

1970 : broedgevallen :

Lichtaart (Antw.), 2 paar; op 4.7 2 paar vliegend, elk paar met 2 jongen (J. Cuypers) in litt.

waarnemingen :

8.2, Doel (O.-VI.), ad. (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes) k.K.B.I.N.;

31.5, Oorderen (Antw.), ad. (id.) id.;

15.7, Zeebrugge (W.-VI.), ad. (K. en J. De Smet) in litt.;

12.9, De Panne (W.-VI.), subad. (L. De Bièvre, J. De Ridder, L. Wens) k.K.B.I.N.

Pas in 1961 werd de zwartkopmeeuw voor het eerst in ons land gezien. Sindsdien zijn 5 broedgevallen gemeld : 1964 (Bull. B.N.V.R. 1964 : 180), 1969 (2 paar) en 1970 (2 paar). Het aantal waarnemingen bedraagt thans 33 (1961-'66 : 16 en 1967-'70 : 17), waarvan 25 aan de kust, 3 in het Antwerpse, 3 in de kokmeeuwenkolonie van Lichtaart en 2 op andere plaatsen in het binnenland. Het grootste aantal waarnemingen van vogels geobserveerd buiten de broedplaatsen valt in september (7 maal) en in oktober (4 maal).

Deze toename van de zwartkopmeeuw vindt haar gelijke in Nederland, waar sinds 1959 6 broedgevallen gemeld zijn en het aantal waarnemingen buiten de broedgebieden tot ongeveer 40 steeg, voornamelijk in de jaren vanaf 1959 (Avifauna van Nederland, tweede druk : 48). In Engeland broedde de eerste zwartkopmeeuw in 1968 (Brit. Birds, 63 : 67).

Van de 44 zwartkopmeeuwen die ons land zijn waargenomen waren 36 eks. in adult klee. Het gering aantal vogels in eerstejaarskleed mag in verband worden gebracht met het feit dat een eerstejaars zwartkopmeeuw in het veld niet gemakkelijk te onderscheiden is van een eerstejaars stormmeeuw (sekr.).

Chlidonias leucopterus - Witvleugelstern

1969 : 10.8 tot 6.9, Zandvliet (Antw.), juv. (G. Bulteel, J. De Ridder) k.K.B.I.N.

1970 : 7.5, Oorderen (Antw.), 2 eks. (J. Van Impe, H. Voet); nog 1 eks. op 8.5 (P. Maes, B. Van Damme) k.K.B.I.N.;

9.8, Oorderen (Antw.), 2 eks. waarvan zeker 1 juv. (G. Bulteel, J. De Ridder, P. Maes) id.;

9 en 16.8, Zandvliet (Antw.), juv. (id.) id.;

6.9, Antwerpen-Linkeroever, 2 juv. (J. Van Impe) id.

De „Avifauna” noemde de witvleugelstern een „toevallige gast” : elf gevallen na 1900 (G. 57 : 323). Nadien is het aantal waarnemingen in ons land gevoelig toegenomen; van 1967 tot en met 1970 liggen 14 nieuwe gevallen voor (zie ook W. 36 : 71 en 36 : 290). Het aantal vogels dat hierbij betrokken was bedraagt 6 voor het voorjaar (uiterste data zijn 7.5 en 19.5) en minimum 9 voor het najaar (uiterste data : 29.7 en 10.9). De aanwinst in België loopt gelijk met eenzelfde verschijnsel in Groot-Brittannië (Brit. Birds, 63 : 280); in 1970 hier zelfs meer dan 30 eks. (id., 63 : 399). Men kan zich afvragen of deze toename van de witvleugelstern reëel is en niet het gevolg zou zijn van een groter aantal oplettende veldwaarnemers (sekr.).

Gelochelidon nilotica - Lachstern

1969 : 25.8, Knokke/Zwin (W.-VI.), Bull. B. N.V.R. 1969 : 105 en L. Lippens k.K.B.I.N.

Hydroprogne caspia - Reuzenstern

1970 : 10.6, Oorderen (Antw.) (J. Van Impe) k.K.B.I.N.

Sinds 1900 is deze toevallige gast nu 8-maal gesignaleerd in België (G. 57 : 324 en W. 34 : 364). Nederland daarentegen kent 95 meldingen van de reuzenstern sinds 1955, zodat deze soort hier „Doortrekker in zeer klein aantal” genoemd wordt (Avifauna van Nederland, tweede druk : 51 (sekr.).

Plautus alle - Kleine alk

1969 : * einde november, Woumen (W.-VI.) (D. Packet) in litt.

Fratercula arctica grabae - Papegaaiduiker

1969 : * 10.12, Antwerpen (Fr. Mathé, R. Adriaenssens) in litt. K.B.I.N.

Asio flammeus - Velduil

1969 : broedgeval :
Kessenich (Limb.), 1 paar, W. 35 : 338 en J. Sanders in litt.

Motacilla alba yarrellii - Rouwkwikstaart

1968 : 10.3, Ekeren (Antw.) (J. De Ridder, L. Wens) k.K.B.I.N.

1969 : 28.3, Westkapelle (W.-VI.) (A. Van Parijs) k.K.B.I.N.;

15.5, Berendrecht (Antw.) (H. Voet) id.

Motacilla flava thunbergi - Noordse gele kwikstaart

1966 : v 31.8, Retie (Antw.), G. 59 : 323.

Bombycilla garrulus - Pestvogel

1969 : 7.9, Galmaarden (Brab.) (J. P. Somers) k.K.B.I.N.

1970 : 1.1, Knokke (W.-VI.), 10 eks., W. 36 : 86;

3 2., Bellem (O.-VI.), W. 36 : 86.

Turdus pilaris - Kramsvogel

1969 : 22.6, Poppel (Ant.), W. 36 : 26 en Fr. Heylen in litt.;

15.7, Kalmthout (Antw.), La Mevo 12 : 34 en W. De Smet id.

Het aantal zomergevallen in de Vlaamse landstreek bedraagt nu 3; 2 in juni (zie ook W. 34 : 337) en 1 in juli. Dit onverwacht voorkomen is wel in verband te brengen met de uitbreiding van het broedareaal in noord-westelijke richting (sekr.).

Cyanosylvia svecica svecica - Roodgesterde blauwborst

1969 : v 8.6, Averbode (Brab.) M. Clerckx, Werkgroep Demervallei) k.K.B.I.N.

1970 : v 20.9, Brecht (Ant.) (E. Van Der Wildt, D. Schiettecatte, P. Van Hecke) met 2 dia's en k.K.B.I.N.

Cettia cetti - Cetti's zanger

1966 : v 25.9, Ekeren-Wilmarsdonk (Antw.) (J. Van Ammel) k.K.B.I.N.; zie ook W. 34 : 6.

1969 : v 14.9, Hollebeke (W.-VI.) (V. Flaman, P. Vennin) k.K.B.I.N.;

25.9, 9.10 en 23.11, Lokeren (O.-VI.), Avif. Durmevallei 1969-1970 en A. Verstraeten in litt.;

v 26.10, Hollebeke (W.-VI.) (V. Flaming, A. Duthoo, P. Vennin) k.K.B.I.N.;
v 9.12, Berg (Brab.), Orn. Brab. 44 : 1.
1970 : v 30.8, Geel (Antw.), 2 eks. (H. en W. De Bont, J. Mostmans) in litt.

Naast het broedgeval van Sint-Truiden (W. 34 : 309 en G. 59 : 70) zijn er thans minimum 7 gehomologeerde vangsten en waarnemingen voor de Nederlandstalige landstreek; 1966 : 1 (zie boven); 1968 : 1 (Bull. B.N.V.R. 1968 : 116); 1969 : minimum 4 en 1970 : 1 (zie boven). Meldingen uit het najaar overwegen duidelijk : einde augustus-november (minimum 5 maal), tegenover mei en december (telkens 1 maal). Deze opvallende noordwaartse uitbreiding moet nauwlettend gevolgd worden (sekr.).

Acrocephalus paludicola - Waterrietzanger

1969 : 31.8, Zandvliet (Ant.) (J. De Ridder) k.K.B.I.N.;

20.9, Mol/Postel (Antw.), W. 36 : 25 en L. Matthé in litt.

1970 : v 31.7, Neerharen (Limb.) (J. Luyck, T. en W. Vanvinckenroye) k.K.B.I.N.

Volgens de „Avifauna” (G. 57 : 347) waren sinds 1900 35 vermeldingen van de waterrietzanger bekend. De periode 1967-1969 voegt nu 8 nieuwe gevallen bij dit aantal; 1967 : 2 (W. 36 : 293 en A. 6 : 43); 1968 : 4 (W. 36 : 293 en A. 6 : 189); 1969 : 2 (zie boven). Al deze gevallen hebben betrekking op het najaar met als uiterste data : 10.8 (W. 36 : 293 en A. 6 : 43) en 20.9 (zie boven) (sekr.)

Sylvia nisoria - Sperwergrasmus

1969 : v 25.8 en 8, 9 en 20.9, Knokke/Zwin (W.-VI.), telkens 1 juv., G. 59 : 369 en Bull. B.N.V.R. 1969 : 105.

Phylloscopus collybita fulvescens - tjiftjaf (noordelijke vorm)

1970 : v 15.1, Lembeke (O.-VI.), W. 36 : 77. Het comité is het er over eens dat de vogel zoals hij beschreven is, geen typische vertegenwoordiger is van de abietinus-populatie, noch van de tristis-populatie.

Vermits wordt aangenomen door Voous (Limosa 36 : 153) en door Williamson (Identification for Ringers 2, 1962 : 61) dat **fulvescens** een weinig stabiele vorm is uit het Oosten van Rusland en West-Siberië, meent het comité vertegenwoordigers van deze populatie te moeten onderbrengen onder de verzamelnaam „**fulvescens**” (com.).

Ficedula parva - Kleine vliegenvanger

1968 : v 5.10, Knokke/Zwin (W.-VI.), Bull. B.N.V.R. 1968 : en 116 en G. 59 : 372; H. Wille in litt.

1969 : v 5.10, Zulte (O.-VI.) (W. Roggeman) in litt. en G. in druk.

Dit zijn resp. het vierde en het vijfde geval van de kleine vliegenvanger die door de homologatiecomités gunstig werden beoordeeld. De drie vorige gegevens voor ons land stammen uit 1966 (W. 32 : 331 en G. 57 : 350), 1966 (A. 5 : 80) en 1967 (W. 36 : 73). Reeds in 1951 wees Niethammer (Bonner Zool. Beitr., 2 : 36) op een recente beweging tot uitbreiding in westelijke richting. In Nederland is de kleine vliegenvanger „doortrekker in zeer klein aantal” en deed zich een mogelijk broedgeval voor in 1967 (Avifauna van Nederland, tweede druk 84). In Groot-Brittannië verschijnt de soort jaarlijks, overwegend gaat het om juveniele vogels in het najaar. Door dit alles kunnen nieuwe meldingen in ons land verwacht worden (sekr.).

Panurus biarmicus - Baardmannetje

1969 : 12 en 19.1, 23.2 en 16.3, Zeebrugge (W.-VI.), resp. 8, \pm 10, \pm 10 en 2 eks. G. Burggraeve) k.K.B.I.N.; zie ook : W. 35 : 157, 190 en 251;
13.11, Oostende/Zandvoorde (W.-VI.), σ , W. 36 : 52.

Emberiza cirulus - Cirlgors

1970 : 13.9, Kalmthout (Ant.), σ (G. De Meulemeester, Mevr. Van Steenberghe) k.K.B.I.N.

Emberiza leucocephalos - Witkopgors

1970 : 10.10, Zeebrugge (W.-VI.), ♂ (J. Van Gompel) in litt.

In zijn beschrijving spreekt de waarnemer van „duidelijk gele onderdelen”. Vermits de onderdelen van de witkopgors wit zijn en deze soort in het westen van het broedareaal (Centraal- en West-Siberië) hybridiseert met de geelgors (Voous, Atlas of European Birds, 1960 : 236), kan de vogel van Zeebrugge uit dit gebied afkomstig zijn. Toch lijkt de wilde herkomst niet met zekerheid vast te staan (com.).

Emberiza cia - Grijs gors

1970 : v 8.4, Knokke/Zwin (W.-VI.) (L. Lippens, R. Trio, H. Wille) met foto's en k.K.B.I.N.

De wilde herkomst van dit eks. is niet met zekerheid vast te stellen (com.).

Carduelis flavirostris pipilans - Frater

1967 : v 21.10, Rumst (Antw.), Vogelwarte 25, 3 : 239.

Volgens H. Bub (ibid.) werd deze vogel als nestjong geringd te Whitegate (York) op 30.6.1967. Het gaat hier dus om de Britse ondersoort van de frater, voordien nog niet beschreven voor België. Dezelfde auteur vermeldt ook nog een frater geringd te Gibraltar Point (Lincolnshire) op 28.10.1961 en teruggevangen te Meerbeke (O.-VI.) op 30.10.1963. Het comité heeft hierbij de voorzichtige beslissing genomen dit eks. niet met zekerheid als „pipilans” te aanvaarden, omdat het in Engeland tijdens de najaarstrek werd gevangen en het bijgevolg om de nominaatvorm kan gaan (Com.).

Carduelis flammea cabaret - Barmsijs

1969 : broedgeval :

Ruislede (W.-VI.), 1 paar (G. Wieme) in litt.

Dit is de eerste zekere melding van een broedgeval in ons land. Het ging evenwel om een mislukt broedgeval van een paar-

tje, waarvan de wilde herkomst niet met zekerheid werd vastgesteld (com.).

Loxia curvirostra - Kruisbek

1967 : broedpoging :

april, Koersel (Limb.), G. 60 : 226.

Loxia leucoptera - Witbandkruisbek

1966 : 18.9, Orroir (Henegouwen), ♀, G. 60 : 98.

Pastor roseus - Roze spreeuw

1970 : 15.11, Jezus-Eik (Brab.), ad. (G. Michiels) k.K.B.I.N.

De wilde herkomst van dit eks. is niet met zekerheid vast te stellen (com.).

Nucifraga caryocatactes ssp - Notekraker

1969 : 25.5, Knokke/Zwin (W.-VI.), 5 eks., Bull. B.N.V.R. 1969 : 105;

2.7, Hechtel (Limb.), 2 eks. (L. Nef) k.K. B.I.N.

11 tot 14.7 en 23.7, Knokke/Zwin, Bull. B.N.V.R. 1969 : 105 en L. Lippens k.K. B.I.N.

1970 : 14.6, Gruitrode (Limb.), W. 36 : 300 en N. Martens in litt.

NIET AANVAARDE GEVALLEN

De onderstaande lijst vermeldt alle gevallen die niet konden worden aanvaard. De voornaamste reden van dit weerhouden was meestal een te fragmentaire beschrijving van de waargenomen of de gevangen vogels. Ook zoals voor de vorige rapporten, zal het niet aanvaarden nooit een aanleiding zijn tot een vorm van kritiek ten overstaan van de waarnemer of de ringer. Enkele inlichtingsformulieren bleven zonder antwoord. Na de publikatie van twee rapporten waarin een oproep tot medewerking verscheen, heeft het comité besloten niet beantwoorde vragenlijsten onder te brengen bij de niet aanvaarde gevallen.

Podiceps auritus - Kuifduiker

1969 : W. 35 : 306 en in litt.

Oceanodroma leucorhoa - Vaal stormvogeltje

1969 : W. 36 : 51 en in litt.

Phoenicopterus ruber ssp. (?) - Flamingo

1969 : W. 35 : 306 en in litt.

Vermits deze vogel alleen in vlucht werd gezien, blijft het een open vraag of het om de Europese flamingo (**Phoenicopterus ruber roseus**) ging (Com.).

Aythya nyroca - Witoogeend

1969 : 5.4, Waasmunster (O.-VI.), Avif. Durmevallei 1969 en in litt.

Mergus serrator - Middelste zaagbek

1969 : W. 35 : 279, W. 36 : 49 en in litt.

Anser fabalis brachyrhynchus - Kleine rietgans

1969 : W. 35 : 110 en in litt.;
W. 36 : 82 en id.

1970 : januari, tussen Opglabbeek en Meeuwen (Limb.), in litt.; W. 36 : 182 en id.

Anser hyperboreus - Sneeuwgans

1968 : 13.3 tot 10.4, Knokke (W.-VI.), G. 60 : 101.

1969 : oktober, Rosières (Brab.), k.K.B.I.N. In beide gevallen is ontsnapping uit gevangenschap vrijwel zeker (Com.).

Branta bernicla bernicla - Rotgans

1969 : W. 36 : 182.

Buteo buteo vulpinus - „Steppenbuizerd”

1969 : v 2.3, Hoogstraten (Antw.), in litt. k.K.B.I.N.

Buteo lagopus - Ruigpootbuizerd

1969 : 3 en 11.1, 28.2, Lokeren (O.-VI.), Avif. Durmevallei 1969 en in litt.;
9.2, Moerbeke (O.-VI.), in litt.;
28.3, Denderbelle (O.-VI.), id.;
3.4, Lokeren (O.VI.), Avif. Durmevallei 1969 en in litt.;

1 en 26.5, Mol-Postel (Antw.), W. 35 : 317 en 255, in litt.;

21.12, Oud-Turnhout (Antw.), W. 36 : 27 en id.

1970 : 9.1, Kalmthout (Antw.), k.K.B.I.N.;

8.2, Retie (Antw.), W. 36 : 148;

3.3., Moerbeke (O.-VI.), in litt.;

7.11, Kalmthout (Antw.), La Mevo 1970, 14 : 37 en in litt.

Pandion haliaetus - Visarend

1944 : broedgeval :

W. 35 : 208 en k.K.B.I.N.

Lymnocyptes minimus - Bokje

1966 : 10.6, Wilmarsdonk (Antw.), G. 60 : 73.

Tryngites subruficollis - Blonde ruiter

1970 : 2 tot 8.9, Tielt (W.-VI.), in litt. K. B.I.N.

Stercorarius skua - Grote jager

1970 : 31.10, Nieuwpoort (W.-VI.), k.K.B.I.N.

Stercorarius pomarinus - Middelste jager

1970 : 11 - 13.1, Snaaskerke (W.-VI.), k.K. B.I.N.

Pagophila eburnea - Ivoormeeuw

1969 : 8.2, Drongen (O.-VI.), k.K.B.I.N.

Larus hyperboreus - Burgemeester

1969 : 30.5 en 2.8, Knokke/Zwin (W.-VI.), G. 60 : 28 en Bull. B.N.V.R. 1969 : 105.

Larus melanocephalus - Zwartkopmeeuw

1969 : 14.7, Nieuwpoort (W.-VI.), k.K.B.I.N.

Motacilla flava flava - Gele kwikstaart

1969 : 15.2, Vladslo (W.-VI.), W. 36 : 145.

Turdus iliacus - Koperwiek

1969 : * Bull. B.N.V.R. 1969 : 80 en in litt.

Oenanthe oenanthe leucorhoa - Groenlandse tapuit

1969 : v 20.5, Heist-Duinbergen (W.-VI.), k. K.B.I.N.

1970 : 2.11, Zeebrugge (W.-VI.), id.

Cyanosylvia svecica svecica - Roodgesterde blauwborst

1969 : v 7.4, Hoeke (W.-VI.), k.K.B.I.N.

Sylvia curruca - Braamsluiper

1969 : 23.3, Meensel-Kiezegem (Brab.), W. 36 : 144.

Phylloscopus trochilus acredula - Fitis (noordelijke vorm)

1969 : v 7.4, Hofstade (Brab.), in litt. K.B.I.N.
1970 : v 16.5, Heist-Duinbergen (W.-VI.), id.

Phylloscopus borealis - Noordse boszanger

1969 : v 15.9, Brecht (Ant.), in litt. K.B.I.N.

Tichodroma muraria - Rotskruiper

1969 : half juni, Anderlecht (Brab.), in litt.

Emberiza pusilla - Dwerggors

1963 : 20 tot 26.1, Halle (Brab.), Les Naturalistes Belges 48 : 57 en in litt.

CORRIGENDA BIJ HET TWEDE RAPPORT

(De W. 1970, jg. 36 : 287)

- p. 289 **Charadrius morinellus**
39.8, Kalmthout : lees : 30.8, Kalmthout.
- p. 289 **Himantopus himantopus**
Voorlaatste regel : Evergem-Sluizen :
lees : Evergem-Kluizen.
- p. 291 **Bubo bubo**
Vassenich : lees : Wassenich.
- p. 293 **Cyanosylvia svecica svecica**
14.5, Uitbergen : lees : v 14.5...
- p. 293 **Panurus biarmicus**
1, 5, 13 en 20.11, id., resp. 13, 6, 3 en
13 eks. : lees : ... resp. 13, 16, 3 en 13
eks.
- p. 294 **Anas crecca carolensis**
lees : ... **carolinensis**.
- p. 294 : **Aythya nyroca**
lees : ... **nyroca**.